Kmetijſke in rokodélſke novize.

Na ſvetlobo dane od z. k. kmetijſke drushbe.

№ 11. *V frédo 13. kimoveza* **1843.**

☞ Te novize pridejo vſako frédo na dvéh zhetertnih liſtih v Ljubljani na ſvitlo. Plazhujejo ſe v piſarnizi z. k. kmetijſke drushbe v hiſhi 195 v Salendrovi ulizi bliso Brega; sa Ljubljano in sa tiſte, ki jih ne dobivajo po póſhti, sa zélo leto s 2 fl., — sa pol leta s 1 fl.; prejemljejo ſe pa pri natiſkovavzu na Bregu Nr. 190. Po poſhti veljajo sa zelo leto 2 fl. 30 kr., — sa pol léta 1 fl. 15 kr. Po vſih z. k. poſhtah ſe snajo dobiti.

Nauk,

kakó shido perdelováti, ali nauk, kakó murve ſaditi in shidne zherve ali goſénze srediti.

(Na dalje.)

I. Od murv, ter 1. od murv ſploh in njih pleménov.

Zhe hozheſh shido perdelati, moraſh shidne zherve imeti in jih tako dolgo rediti, de ti shido ſpredejo. To okoli 30. dné po ſvojim rojſtvu ſtoré. Zhe pa hozheſh zherve srediti, moraſh sanje dobro paſho in dovolj imeti, kakor sa konja ali sa kravo, zhe ju hozheſh srediti. Shidni zhervi pa drusiga nizh ne jedó, kakor le murvno pérje; satorej moraſh téga toliko iméti, kolikor zhervov miſliſh srediti. En lot zhervniga ſemena da okoli 20,000 zhervov, in sa toliko potrebujeſh okoli 10 zentov perja.

Murv pa je vezh plemenov; ſo murve zherne (ki imajo zhern ſad), béle (ki imajo bél ſad) in tudi bélih murv je vezh plemenov.

Ko ſo ti shlahtni zhervi pervizh is Kine v Europo perneſeni bili v Zarigrad, (v Konſtantinopel), ſo jih redili s perjem zhernih murv; ker ſame te murve ſo ondi od nekadej snane bile. Pa kmalo po tem ſo béle murve ſaditi sazhéli, ki ſo tudi bersh zherne ſpodrinile.

In reſ veliko boljſhi ſo béle od zhernih. 1. Bele poshenó prej, in zhervi ſe samorejo toliko prej sazhéti rediti, in ſe pred veliko posnejo vrozhino, ki jim je ſhkodljiva, obvarovati. 2. Béla murva raſte hitreji in njeno perje je mezhji in shlahtniſhi. 3. Njeno perje zherve bolje redí in da lépſhi shido, kakor pa zherna, ki jo tudi zhervi neradi jedó.

Med bélimi ſo tiſte boljſhi, ktere imajo lepſhi, ſhirji in shlahtniſhi perje. Tode tudi na enim dreveſu, in pa zhe je v boljſhi semlji, je pérje vzhaſi drugazhje, in kar v drugizh posheneje doſtikrat raslozheno od perviga. Tiſte murve, kterim mras manj ſhkoduje, je tréba bolj ſaditi. Bilipinſke murve, ki imajo ſilno salo perje, pa niſke oſtanejo, in ima leſ debelo ſverſh, rade posébejo, kakor vſe take, ktere debelo ſverſh imajo.

Murvno perje ima v ſebi pet rezhí: a) meſnato rezh, b) farbo, c) vodo, d) zuker, e) ſmolo. Perve tri rezhí niſo ravno sa zherva redivne, ampak zuker in malo vodniga déla redí zherva, de raſte; ſmolnata rezh pa ſe v zhervu v shido isdeljuje. Is téga ſe uzhimo, de tiſto perje je nar boljſhi, ktero ima nar vezh zukraſtih in ſmolnatih, nar mènj pa meſnatih rezhí. Staroſt, obdelovanje, semlja, vreme, kraj, ſolnze „nareja te mnoshnoſti, in ſtarejſhi in bolj na peſhénim ſvetu, in v gorkim kraju proti ſolnzu in v ſuhotnim letu“ ima murva boljſhi liſtje ali perje, kakor v debelim ſvetu, v mokrotnim létu, ravno kakor vinſka terta vino. Murva ſizer v vſakim

kolikaj gorkim kraju in v vſaki semlji raſte in ſe ohrani, ker enkrat obrana ſpet poshêne in léſ dosori; in deſi vſako semljo sa ljubo imá, vender na ſuhi semlji in na ſolnzu in na vetru, na kamnitim in peſhénim ſvétu obilniſhi, lépſhi in terdnejſhi shido da. Dervo ſe v vetru bolj vkorenini, in v debelim in mokrotnim ſvetu da fizer vezhji in debeljſhi pérje, pa mènj shide in ſlabſhi. Na Laſhkim ſizer murve ondi, kjer bolj pozhaſi raſtejo, vſako tretje léto do korenin odkopajo in s zeſtnim ali drugim uléshenim gnojem pognojé, de bolj raſtejo; pa zhe murva ſizer dobro raſte, in na rodovitnim ſvetu ſtojí, jo je doſti vſako leto ſpomlad le okopati.

Veliko ſvetá je, ki sa drugo ne veljá, kakor sa murve, ki velik dobizhek obétajo. Koliko nizh vredniga germovja, koliko prasnih in neobdelanih krajev! Zhe bi ſe ondi murve poſadíle, — koliko dobizhka bi bilo! Na Laſhkim raji terte isſekavajo, de murve ſadé, in ni ga ſkorej prasniga kraja, de bi murve ne bilo. Kteri ſamí zhervov nozhejo imeti, murvno perje dragó prodadó.

Murvni leſ je mozhen in terden, toliko teshji, kakor oreh, in ſe da sa lépe ſode in druge poſode in sa druge rezhí oberniti, in v vodo djan odlozhi tenko koshizo, is ktere ſe dajo mozhne verví, in ſhe ſùkno, platno in popir délati; zhervi pa in njih blato ſo nar boljſhi gnoj sa polje in verte, poſebno pa sa murve.

(Dalje ſledí.)

KMETIJSKA ŞHOLA.

(Na dalje.)

Drugo nedeljo.

„Ste vidili Jermanovo pſhenizo, kako redka je bila, kako kumerno klaſizhje je imela?“ bara ſtaraſhina ſoſede. Ja, odgovori eden: „bojde, ſhe po pol mernika ni dal naſad. Kaj pa ji je mankalo, kaj ſe vam sdi? „tega mi nevemo.“ Lejte to je: Jerman je pſhenizo na plitvo peſhéno semljo ſjal. De bote semlje lahkej ſposnali, vam od ſort semljá kaj povem:“

Semlja verh brasde — in pod brasdo,

ali

shiva perſt — mertva perſt.

Koliko globoko ſe ſadeſh vkorenini, je sgorna lega polja, ali brasda, podruſhinja, tudi shiva perſt imenovana. Koj pod njó je mertva perſt, ali podbrasdina, tudi puhliza.

Globokeji, ko je shiva perſt, bolj ſe ſadeſh v korenini, mokrotnoſt ſe dalje v nji dershi; na plitvi semlji v ſuſhnim letu ſad poſuhni. Dobro je, ako je sgorna lega ali brasda s perpravno perſtjo toliko naméſhana, de ſe toplôta in mokrôtnoſt enako po nji ſtezheta. Pod sgorni ilovnato in teſhko lego peſhéno podbrasdje dobro dela; ravno tako veljá ilovnato podbrasdje pod peſheno sgórno perſtjó.

Peſhéna semlja je slo ráhla, poſébno, zhe je s debélim péſkam naméſhana; tanji, ko je peſek, bolj kerpka je. Peſhéna semlja je v môkrim lahko obdelovati; satorej je sa lahko semljo ſhtéta. Semlja s debélim péſkam mokrote ne dershi; taka semlja je puſta in ſuha, ſad ob zhaſu ſuſhe po nji poſuhní. Peſhéna semlja ſe hitro pregreje, gorkoto pa dalje dershi. Spomlad koj ſuhotna poſtane; raſt na nji poprej poshêne; tudi ſad pred dosori, kakor na debéli sêmlji. V peſhéni semlji kmalo gnoj preíde; savoljo tega ſe mora tudi vezhkrat gnojiti, kakor debéla semlja. Na peſhéni semlji rado raſte: krompir, ajda, poſebno pa ersh, satorej ſe taka semlja tudi ershiſhe imenuje. V mokrôtnih krajih na peſhéni semlji, ako je goſta in dobro predelana, porata: lan, grah, korenje, tabakovo pérje, repno ſéme in vezh ſort detele. Peſhéno semljo pre pogoſto preoravati ni dobro, ker ſe prevezh rasrahljá, in tako raspuſtí, de ni sa rabo. Po takim ſe mora v praho puſtiti, de ſe opozhíje. Popraviti ali poboljſhati ſe da peſhéna semlja tako:

1. de druge debele in maſtne semlje na-njo napeljeſh
2. de jo s maſtnim gnojem dobro gnojiſh
3. de, kjer ſo ſenosheti, vodo na-nje napeljavaſh
4. de brasdo, ſpodno semljo, ako je debélji, méſhaſh.

Semlja, nekoliko vezh s ilovno, ko s péſkam tako naméſhana, de ſe koj vgoſtí, de mokrôtnoſt dalje perdershuje, bo sa ilovnoto peſhénko ſhtéta. Taka semlja sa ſad vezh velja, kakor sgolj peſhénka. Sgolj peſhénka le v mokrôtnih krajih, na ravnim in po dolinah nékaj velja; mènj vredna je v ſuhotnih krajih, in po bregih; bolj rodí po oſojnih, ko po ſólzhnih breshinah, bolj tudi polèg gojsdov, in velizih vodá; vezh pernêſe v môkrih, ko v ſuſhnih létih.

Ilovnata semlja.

Ilovnata semlja je po vſih laſtnoſtih peſhéni semlji ravno naſproti; teſhko je jo obdélovati. Sa preoravati jo, je potreba zhvetere vprége; satorej ſe tudi teſhka semlja imenuje. Ilovna pije veliko môkrote, jo dalje dershi; satorej ſe ſad na nji ſúſhi bolj brani; ne tako na peſhénki. Ilovnata semlja po letu preoravati, kadar je mokro, ni prav, ker ſe gruzhe ali grépe delajo; jeſén pa jo preôrji, in jo puſti zhres simo v debéli brasdi, de jo ſresh dobro prevsame, in rasdrobi. Gnoj ne preíde tako hitro v ilovnati, kakor v peſhéni semlji; sa voljo téga gnojijo ilovno vſake tri — ſhtiri léta; peſhénka pa mora vſako — ali ſaj vſako drugo leto gnojena biti.

Ilovnata ali debela semlja, de bo bolj rahlja, ſe da popraviti ali poboljſhati, tako le:

1. Lahke in rahlje semlje, to je: peſhén-

ke, apnénke, laporja ali ſoldana, ruſhnje, rasſipa od ſtarih sidov, in vezh taziga na njo napelji, in vſe le to s njo dobro smésfhaj.

2. S lahkim ſlamnatim gnojem jo potreſaj, ali s ovzhjim in konjſkim gnojem jo gnôji.

3. Poshigaj jo, kjer ſe to ſtoriti da.

4. Pred simo jo globoko preoravaj.

5. Moraſh jo vezhkrat prekopavati in praſhiti; to je: takiga ſadú va-njo devati, kteri je vezhkrat sa okopavati ali ogrébati; kakor krompir, selje (kapuſ) repa, péſa i. t. d.

6. Debelo brasdo s lahko perſtjo nameſhaj, ako je kaj take pod njo.

Ker na tako predelani semlji pſheniza rada raſte, jo pſhenizhiſhe imenujejo.

She druge ſorte ilovnata semlja je sgolj ilovíza ali lonzharſka perſt imenovana. Dobro je, ako je pod peſhéno brasdo taka perſt, ki mokrôtnoſt brasdi perdershi. Najde ſe tudi ilovna, ki je ravno na pol s peſhénko smeſhana. Taka semlja je ravno tako perpravna sa raſt shita in ſozhivja, kakor sa raſt krompirja, repe, detale, in vſih ſort trave; poſebno pa ſlushi jezhménu. Kolikor vezh peſhénke je taki semlji permeſhane, toliko dalje gorkôto perdershuje; kolikor menj peſhénke je v nji, toliko dalje mokrôtna oſtane. Ravno po taki semlji tudi ſad permerjaj, ako je vezh peſhénke, ko ilovne; ſjaj ali ſadi, kar peſkénko ljubi, ako je ilovna memo peſkenke, — kar ſe ilovni bolj perléga. Umetni kmet, ki bo kolikaj premiſhljeval, bo to shé preſoditi vedil.

Apnéna semlja.

Sgolj apno ni ravno tako sa kmetijſko obdelovanje zlo nizh perpravno, kakor tudi iloviza in péſek ne. Ako je pa apno s ilovizo in s peſkam smeſhano, ſe bo pravniſka sméſ sa rodovitnoſt ſadú prav dobro obnaſhevala. Apnéno semljo je lahko obdelovati. V môkrim ſe ſizer pazká, kmalo pa, ko ſe oſahne, ſe sdrobí; satorej ji ne ſhkodje, ako bi bila v mokrim rasorana. Apnénka vezh mokrote pije, kakor peſhénka, vender pa mènj, ko ilovna ali mozhna semlja. Apnénka ſe kmalo pregreje, gorkoto tudi dolgo dershi; satorej je med gorke semlje ſhteta. Gnoj taka semlja hitro povshije, satorej ſe ji mora doſti gnoja perdájati; maſten in mozhán gnoj od goveje shivine ji nar bolj ſlushi.

Pſheniza, jezhmen, poſébno pa vezhna détela in nemſhka detela, poratajo na predelani apnéni semlji; ſhe viſhji poboljſhati ſe da, ako je vezh ſort ilovnate perſtí, ali ilovnatiga laporja permeſhaſh.

Lapornata ali ſoldanaſta semlja.

To je tiſta, s ktero ſe je she prezej slo apna, ilovne in tankiga peſka ſternilo ali ſmeſhalo; taka semlja ſe najde ali v perſténi, v drobno raſhibrani, ali v ſplatizheni ali v kamnati podóbi. Po barvi ſe lapornata semlja kashe: bélkaſta, rumena, ruménkaſta, rjava, ſivkaſta, rudezha, viſhnjevkaſta. Posnati je lapor po teh le snaminjih: vodo naglo pije, kadar je ſuh; na luftu ſe vezh ali menj ſkruſhi ali rasſuje; ſhumeti ali vréti sazhne, ako hudiga jéſiha na-nj vlijeſh. Na lapornati semlji rada raſte: vinſka terta, domazha, nemſhka detela, graſhiza, grah. Semljo, ki zlo nizh apnena ni, s laporjem nameſhati je prav dobro; lapor ſkiſanje ali ſkvaſenje is semlje potegne, in plevel pomorí.

Zherna semlja.

Zherna semlja, tudi shiva perſt, sgorna perſt imenovana, ſe naredí od odpada shival in raſtljin, ki odgnije in ſe rasperſteni. Zhe ſe zherna perſt premozhi, tezhe od nje rjav mòk do ſadnih korenin, ki ga povshijejo. Zherna perſt ſe po mnogoteri gnojitvi s rodovitno semljo pomeſha, in tiſto dobro gnoji in slo poboljſha. Shita poleshejo, de potém le ſlamo, ne pa polniga sernja nedoneſejo, ako je preobilno zherne ali shive perſtí po njivah. De je loshej pre hudo, kakor ſlabo semljo popraviti, bo vſak umen kmet védil. Kadar ſe zherna perſt od mokrôte in lufta raspuſtí, de ſe med njivno semljo raslese, je ſadu redivna; zhe ſe pa od pre obilne mokrote po semlji raslesti nemore, ſe ſkiſa ali ſkvaſi. Taka ſkvaſena perſt ſe najde v blatnati, jesérnati, in mozhirni semlji, kjer bizhje, lozhje in druga travnata ſhara raſte. Ker te ſorte semlja sa kmetijſko delo perpravna ni, ſe da popraviti, zhe ſe ji mozhvir odtózhi, zhe ſe s shganim apnam in s pepelam potréſe, zhe ſe poshiga.

Kamnata semlja.

Kjer je kamenje po njivi, tam je menj rodovitne semlje, obdelovanje ſe obteshí, orodje ſe mozhno kerha. Kjer je veliko kamenja, je tudi plitva semlja; v ſuſhni letni jo kamenje prevezh sagreje, de mokrotnoſt prenaglo sgine. Pod kamenjem ſe polshi, zhervi, gliſte in drug marzhéſ redé.

Mozhirna semlja, ſhota ali ſuſhek (Torf).

Suſhek ali ſhota ſe naredí na takih semljah, is kterih ſe vodé odtékati ne morejo. Pa takih semljah raſtejo vedno ſlabe ſorte trave, bizhja lozhja, dolgo bizhje, mahovje in vezh druge ſhare. Te raſtljíne poſahnejo, popolnama ſperſteniti pa ſe nemoreje, ker ſo vedno v mokroti. Kadar ſe ti neſogniti oſtanki s podsemeljſko ſmoló in s perſtenino ſternejo, ſe naredi to, kar ſuſhek ali ſhoto imenujemo. V taki semlji tadaj, ki je s mokroto obilno napita, ſe vſahneni odpadki raſtljin ne morejo ſperſtenéti, ampak ſe ſkiſajo ali ſkvaſijo. To imenujemo ſkiſano ali ſkvaſeno semljo, kakor je bilo she popred rezheno. Shotnata in mozhirna semlja ſe da ſamo v travnike

rasdelovati. Pod ſhoto je vezhji del she bolj perſt sa njivno obdelovanje.

(Dalje ſledi.)

Zerkve na Krajnſkim.

(Na dalje.)

Kdor je zerkve na Krajnſkim le nekoliko pogledal, lahko vidi, de ſo, kar njih sidanje tizhe, dvojne ſorte: ene ſo namrezh bolj ſtare in kashejo viſoke in voske okna is resaniga kamna od sunaj, od snotraj pa imajo viſoke in tanke ſtebre na oſem voglov, na kterih zel ſtrop s viſokimi, v verhu ojſtrimi ali ſhpizhaſtmi loki ali pógni ſtoji; ene pa ſo bolj nove, imajo bolj niske, vezhidel ſhtirvoglate okna in vrata, in od snotraj na zirkel okrogle loke in velbe. Une, ſtare ſo nemſhkiga dela, té pa italianſkiga; ali kakor uzheni sidarji pravijo: une ſo ſtaro-nemſhke ali gótiſhke, té pa ſtaro-gerſhke ali italianſke arhitekture. Kar jih je vezh, kakor poldrugo ſto let ſtarih, ſo vſe nemſhke, kar je pa mlajih, ſo vſe italianſke arhitekture. Is tega vidimo, de ſo sidarji pri naſ she vezh kakor pred poldrugo ſto letmi nemſhko sidarijo opuſtili in ſe italianſke poprijeli.

Ktera sidarija, nemſhka ali italianſka je lepſhi, je teshko raslozhiti, le toliko ſe pa more rezhi, de zerkvam nemſhka lepſhi ſtoji, kar bo vſak tiſt poterdil, kteri je kdaj zerkev nemſhke arhitekture do zhiſtiga sdelano vidil. Pri naſ na Krajnſkim vender ſtare nemſhke zerkve ljudém nozhejo dopaſti; od kod neki to pride? Od tod, ko ſo jih nekaj novi sidarji pri popravljanji in bélenji, nar bolj pa podobarji ali pildhavarji ſpazhili, ker ſo savoljo nevednoſti raslozhka v arhitikturi v nemſhke zerkve to naſhtulili, kar bi ſe le v italianſke ſmelo poſtaviti, in ſo sato velikrat mogli okna sasidati, ſtebre po ſteni odſekati, loke po velbu odbiti, in druge ſtare lepotize po ſtebrih in po ſteni podrobiti.

Kdor dèla in blaga ne posna, in ſe le na hvalo prodajavza sanaſha, bo malo kdaj dobro kupil; in kdor delavza ne sna dopovedati, kako naj mu kaj naredi, bo vezhi del nepripravno orodje imel pri hiſhi. Tako je tudi treba, de zerkveni moshjé in kljuzharji ſami nekoliko vedo, kakſhno mora biti to, kar miſlijo pri ſvoji zerkvi napraviti, de bo lepó in vſim, tudi umetnim ljudém vſhezh; zhe ne, bodo doſtikrat veliko dnarja isdali, od ſoſeſknih ljudi pa vender malo hvale imeli. Na delavze ſe tukej ni sanaſhati, sakaj oni bodo ſvoje delo vſelej hvalili; revesh pa je, kteriga zhevlji tiſhé, pa vender zhevljarju verjame, de jih boljſhih ni mogozhe narediti. De bodo vſi, kteri pri zerkvah nemſhke sidarije hozhejo kaj napraviti, ſami ſaj nekoliko vedili, kaj ſe v takih zerkvah podá, in kakſhno mora to ali to biti, hozhemo tukej te zerkve in njih opravo nekoliko popiſati.

Kakſhne ſo nemſhke zerkve od sunaj, ſe lahko vidi pri nekterih v naſhi desheli, ktere niſo od novih sidarjov prevezh predélane in ſkashene. Njih turni ſo njih nar vezhi sunajna lepota, ker ſo, kar je mogozhe viſoki in tanki, pri bolj poſebnih zerkvah, poſtavim na Duneji pri ſ. Shteſanu, od tal do verha is sgolj resaniga kamna, s neisrezheno lepo in drobno sdelanimi kamnatimi lepotizami obdani; manjſhi in manj dragi turni ſo pa po podobi turna vélike zerkve v Kranji ſpeljani.

Kar je od notranje oprave takih zerkev treba vediti, je to, de ſo njih altarji, tabernakelni, prishnize, ſpovednize, in zlo ſtoli zeli sidariji zerkve podobni, in vezhi del s turnzhki in drugimi poslazhenimi drobnimi lepotizami olepſhani. V nekterih zerkvah na Krajnſkim ſe ſhe dobi kak prav ſtar altar, kteri vſak tudi kmetam dopade, in je po nemſhki arhitekturi delan, ali ſaj takimu podobin.

Pa ne le zerkvena oprava in orodje, temuzh tudi podobe angelzov in ſvetnikov ſe raslozhijo nemſhke od italianſkih. V nemſhkih zerkvah ſo podobe in ſhtatve vſe bolj ſpodobno in poboshno oblezhene, in nikjer ni najditi, kakor po italianſkih zerkvah, nagih pa ſkos prevezh po komediantovſko (theatralisch) napravljenih angelzov in ſvetnikov. — To vſe ſtori, de ſo nemſhke zerkve vſe bolj zhaſtitljive, nekakſhno bolj kerſhanſke, in bolj pripravne zhloveka v poboshnoſt obuditi. Sato dan danaſhnji na Nemſhkim, poſebno na Parſkim, nove zerkve vſe po nemſhki arhitekturi sidajo. Tako bi bilo pa tudi prav in dobro, de bi tudi pri naſ ſaj té, ktere imamo, ohranili, po pameti popravljali, ne pa s takimi rezhmi kasili in pázhili, ktere va-nje ne gredo.

(Konez ſledi.)

Poſlavljenje.

V poſlednih Dunajſkih nóvizah ſe bere, de je Goſpod Jernej Kopitar — naſh ſlavni roják, ſadaj zeſarſke bukvarnize varh na Dunaji pred nekim zhaſam od ſvetiga ózheta papesha red *) ſvetiga Gregorja Vélikiga dobil. To je she drugo poſlavljenje tega goſpoda, kteriga uzheni vſih europejſkih narodov s ſpoſhtovanjem imenujejo: vlanſko leto namrezh ſo njemu tudi Prajsòvſki kralj „red sa velike saſluge“ podelili. — Mi miſlimo, de je naſha dolshnoſt, Slovenzam to poſebno poſlavljenje goſpoda Kopitarja na snanje dati; sakaj zhigavo ſerze ne bije hitrejſhi v perſih, kadar ſliſhi ime tega uzheniga rojaka, ki ima sa ſlovenski jesik tako velike saſluge!

Domazhe povéſti.

(V zhetertik 31. vélikiga ſerpana) po poldne je bilo ſilno omotno in ſoparno vreme, in kér ſo zherne megle obnebje sagernile in je gromèti sazhelo, ſe je bilo hude ure bati. Pa Bog je od naſ vſo nefrezho odvernil, ali prebivavze Unajnih Goriz v Bresovſki fari je velika nefrezha sadèla. Treſhilo je namrezh v váſ, ki 36 hiſhnih numar ſhteje, in ker ſo hiſhe in poſlópja ſilno na goſto sidane, ni bilo mozh ognju kóſ biti; v kratkim je bilo 18 hiſh s poſlópji v pepél djanih. Nekaj tolashbe v ſvoji nefrézhi je pa sa te fromáke, de jih je 16 v bratovſhini ſ. Florjana **) ali aſekuriranih. — Kér je sdaj ravno zhaſ, de imajo kmétji ſvoje poljſke pridelke vézhji dél she poſpravljene, moramo pogorélze toliko vezh pomilovati, ker je nefrezha njim prebivaliſha in shivesh, shivini pa klajo vsèla. Shkóde, kakor je mogozhe bilo po verhi prevdariti, jim je zhes 4,400 goldinarjev.

*) Red je beſeda, ki jo veliko Slovenzov morebiti ne bojo rasuméli. Ker pa mi druge beſede sa to nimamo, jo moramo rasodeti. Kaj ſe pravi, de je ta ali un kakó ſvetinjo — medaljo od kakſhniga zeſarja ali kralja sa poſebne saſluge dobil, vam je snano. Temu enak je red, ampak ſhe veliko bolj je imeniten; sakaj rèd je snamnje poſebniga ſpoſhtovanja in malo ljudí je, ktere zeſarji ali kralji na to visho pozhaſté.

**) V enim prihodnih liſtov vam bomo od bratovſhin ſ. Florjana kaj vezh v novizah povédali in rasloshili, koliko koriſti slaſti kmetam prineſó.

Shitni kup.	U Ljubljani 9. kimoveza. fl.	kr.	U Krajnu 4. kimoveza. fl.	kr.
1 mirnik Pſhenize domazhe	1	27	1	24
1 „ „ banaſhke	—	—	1	22
1 „ Turſhize . . .	1	4	1	2
1 „ Sorſhize . . .	—	—	1	6
1 „ Ershi	1	1	1	—
1 „ Jezhmena . . .	—	56	—	56
1 „ Proſa	—	58	1	2
1 „ Ajde	1	2	1	—
1 „ Ovſa	—	37	—	36

V Ljubljani. Natiſnil in saloshil Joshef Blasnik.